

Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru Crynodeb Archwilio Blynyddol 2023

Dyma ein crynodeb archwilio ar gyfer Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru. Mae'n dangos y gwaith a gwblhawyd ers y Crynodeb Archwilio Blynyddol diwethaf, a gyhoeddwyd ym mis Ionawr 2023. Mae ein crynodeb archwilio yn rhan o ddyletswyddau Archwilydd Cyffredinol Cymru.

Ceir rhagor o wybodaeth am y dyletswyddau hyn ar ein [gwefan](#).



Ynglŷn â'r Awdurdod Tân ac Achub

Prif ffeithiau

Mae'r Awdurdodau Tân ac Achub (yr Awdurdod) yn cynnwys aelodau etholedig enwebedig, sy'n cynrychioli'r awdurdodau lleol ar draws ardal yr Awdurdod yn gyffredinol.

Mae Awdurdod Tân ac Achub De Cymru yn cynnwys 28 o gynghorwyr sy'n cynrychioli eu hawdurdodau cyfansoddol a'r pleidiau gwleidyddol canlynol:

- Ceidwadwyr: 3
- Annibynnol: 11
- Llafur 6
- Plaid Cymru 8

Gwariodd yr Awdurdod £38.64 miliwn ar ddarparu gwasanaethau yn ystod 2022-23, sy'n leihad o 4.97% ar 2021-22.¹

Ar 31 Mawrth 2023, roedd gan yr Awdurdod £1.48 miliwn o gronfeydd wrth gefn cyffredinol a £6.22 miliwn mewn cronfeydd wrth gefn wedi'u clustnodi.

Mae gan Awdurdodau Tân ac Achub rwymedigaeth statudol o dan Ddeddf Gwasanaethau Tân ac Achub 2004 i gynnal Gwasanaeth Tân ac Achub sy'n gallu ymdopi'n effeithiol â'r holl alwadau am gymorth mewn achosion o dân ac argyfyngau eraill.

Mae gan Lywodraeth Cymru gyfrifoldeb cyffredinol dros benderfynu ar bolisi Awdurdodau Tân ac Achub. Ar lefel leol, rhaid i Awdurdodau Tân ac Achub fodloni gofynion Mesur Llywodraeth Leol (Cymru) 2009 a Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015, yn ogystal â'r Fframwaith Cenedlaethol Cymaeg ar gyfer y Gwasanaethau Tân ac Achub.

¹ Ffynhonnell: Datganiad o Gyfrifon 2022-23

Prif ffeithiau

Mae'r rhan fwyaf o'r cyllid ar gyfer y tri Awdurdod Tân ac Achub yng Nghymru yn cael ei dderbyn trwy ardoll gan yr awdurdodau unedol lleol o fewn eu hardal. Mae'r cyfraniad yn seiliedig ar niferoedd y boblogaeth.

Dyletswyddau'r Archwilydd Cyffredinol

Gwnaethom waith yn ystod 2022-23 i gyflawni'r dyletswyddau canlynol

- Archwilio Cyfrifon**

Bob blwyddyn mae'r Archwilydd Cyffredinol yn archwilio datganiadau ariannol yr Awdurdod i wneud yn siŵr bod arian cyhoeddus yn cael ei gyfrifyddu yn iawn.

- Gwelliant parhaus**

Mae'n rhaid i'r Awdurdod hefyd roi trefniadau ar waith i wneud gwelliannau parhaus, gan gynnwys cynlluniau ac adroddiadau cysylltiedig, ac mae'n rhaid i'r Archwilydd Cyffredinol asesu a yw'r Awdurdod wedi bodloni'r gofynion hyn.

- Gwerth am arian**

Mae'r Archwilydd Cyffredinol yn archwilio a yw'r Awdurdod wedi cyflwyno trefniadau i gael gwerth am arian am yr adnoddau mae'n eu defnyddio, ac mae'n rhaid iddo fod yn fodlon ei fod wedi gwneud hyn.

- Egwyddor datblygu cynaliadwy**

Mae angen i gyrrff cyhoeddus gydymffurfio â'r egwyddor datblygu cynaliadwy wrth osod a chymryd camau i gyflawni eu hamcanion llesiant. Rhaid i'r Archwilydd Cyffredinol asesu i ba raddau y maent yn gwneud hyn.



Er mwyn cyflawni dyletswyddau'r Archwilydd Cyffredinol, rydym yn cwblhau prosiectau penodol. Rydym yn ystyried canfyddiadau ein gwaith archwilio wrth asesu a yw'r Awdurdod wedi cyflwyno trefniadau i sicrhau gwerth am arian. Crynhoir ein canfyddiadau a'n casgliadau isod.

Yr hyn a ganfuom

Archwilio cyfrifon 2022-23 Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru

Bob blwyddyn rydym yn archwilio datganiadau ariannol yr Awdurdod.

Ar gyfer 2022-23:

- cyflwynwyd y datganiadau drafft i'w harchwilio ar 3 Gorffennaf 2023. Roedd hyn cyn y dyddiad cau ar 31 Gorffennaf 2023 a bennwyd gan Lywodraeth Cymru
- roedd y datganiadau drafft a gyflwynwyd i'w harchwilio o ansawdd uchel.
- rhoddodd yr Archwilydd Cyffredinol farn wir a theg diamod ar ddatganiadau ariannol yr Awdurdod ar 24 Hydref, cyn y dyddiad cau cytunwyd gyda Llywodraeth Cymru, sef 30 Tachwedd 2023 . Cyflwynwyd yr archwiliad yn ddiweddarach nag yn y blynyddoedd blaenorol oherwydd effaith gofynion safonol archwilio newydd. Ymdriniwyd â'r rhain yn ein cynllun archwilio a ystyriwyd gan y Pwyllgor Archwilio ar 18 Medi 2023.
- paratowyd Datganiad Llywodraethu Blynyddol ac Adroddiad Naratif yr Awdurdod yn unol â Chod CIPFA a chanllawiau perthnasol. Roeddent hefyd yn gyson â'r datganiadau ariannol a baratowyd gan yr Awdurdod a gyda'n gwybodaeth am yr Awdurdod.
- gwnaed nifer fach o newidiadau i ddatganiadau ariannol yr Awdurdod yn deillio o'n gwaith archwilio, a adroddwyd i'r Pwyllgor Cyllid, Archwilio a Rheoli Perfformiad yn ein Hadroddiad Archwilio Datganiadau Ariannol ym mis Hydref 2023.
- cyhoeddodd yr Archwilydd Cyffredinol y dystysgrif sy'n cadarnhau bod archwiliad cyfrifon 2022-23 wedi'i gwblhau.

Gwelliant parhaus

Ardystiodd yr Archwilydd Cyffredinol fod yr Awdurdod wedi cyflawni ei ddyletswyddau cyfreithiol ar gyfer cynllunio ac adrodd gwelliannau ac mae'n credu ei fod yn debygol o fodloni gofynion Mesur Llywodraeth Leol (Cymru) 2009 yn ystod 2022-23.

Lleihau galwadau tân diangen

Ym mis Hydref 2023 cyhoeddwyd ein hadroddiad ar leihau larymau tân ffug o fewn yr Awdurdod. Daethom i'r casgliad bod yr Awdurdod wedi lleihau nifer y galwadau tân diangen annomestig y mae'n ymateb iddynt yn sylweddol ond mae angen iddo fynd i'r afael â risgiau ariannol a materion o ran capasiti i sicrhau bod ei ddull seiliedig-ar-risg yn gynaliadwy. Cyhoeddwyd ein canfyddiadau ar draws tri Awdurdod Tân Cymru mewn adroddiad cenedlaethol ym mis Hydref 2023

Astudiaethau llywodraeth leol

Yn ogystal â gwaith lleol ym mhob awdurdod, bob blwyddyn rydym hefyd yn cynnal astudiaethau ar draws y sector llywodraeth leol i wneud argymhellion i wella gwerth am arian. Ers yr adroddiad gwelliant blynyddol diwethaf, rydym wedi cyhoeddi'r adroddiadau canlynol ar ein gwefan:

- Llamu Ymlaen: Gwersi o'n gwaith ar y gweithlu ac asedau
- 'Craciau yn y Sylfeini' – Diogelwch Adeiladau yng Nghymru

Gwaith wedi ei gynllunio ar gyfer 2023-24

Buom hefyd yn edrych ar yr heriau a'r cyfleoedd allweddol sy'n wynebu'r Awdurdod. Gallai'r rhain gael effaith ar allu'r Awdurdod i gyflawni ei rwymedigaethau cyfreithiol yn gysylltiedig â'r egwyddor datblygu cynaliadwy, gwelliant parhaus a'r defnydd o'i adnoddau.

Mae ein gwaith arfaethedig ar gyfer 2023-24 yn cynnwys:

- Atal risg uchel

Mae'r Archwilydd Cyffredinol yn annibynnol ar y llywodraeth, a chafodd ei benodi gan Ei Mawrhydi'r Frenhines. Mae'r Archwilydd Cyffredinol yn ymgymryd â'i waith gan ddefnyddio staff ac adnoddau eraill a ddarperir gan Swyddfa Archwilio Cymru, sy'n fwrdd statudol a sefydlwyd at y diben hwnnw ac i fonitro a chynghori'r Archwilydd Cyffredinol. Mae Swyddfa Archwilio Cymru yn cael ei dwyn i gyfrif gan y Senedd.

Mae'r Archwilydd Cyffredinol yn archwilio cyrff llywodraeth leol yng Nghymru, gan gynnwys awdurdodau unedol, yr heddlu, awdurdodau tân ac achub, parciau cenedlaethol, cynghorau cymuned. Mae hefyd yn cynnal astudiaethau gwerth am arian llywodraeth leol, gan asesu cydymffurfiaeth â gweddill gofynion Mesur Llywodraeth Leol (Cymru) 2009 a gallai gynnal arolygiadau arbennig o dan Ddeddf Llywodraeth Leol ac Etholiadau (Cymru) 2021.

Y tu hwnt i lywodraeth leol, yr Archwilydd Cyffredinol yw archwilydd allanol Llywodraeth Cymru a'i chyrrff cyhoeddus noddedig a chysylltiedig, Comisiwn y Senedd, a chyrrff y Gwasanaeth Iechyd Gwladol yng Nghymru.

Archwilio Cymru yw enw cyfunol anstatudol Archwilydd Cyffredinol Cymru a Swyddfa Archwilio Cymru, sy'n endidau cyfreithiol ar wahân gyda'u swyddogaethau cyfreithiol eu hunain, fel y disgrifir uchod. Nid yw Archwilio Cymru yn endid cyfreithiol.

Rydym yn croesawu gohebiaeth a galwadau ffôn yn Gymraeg a Saesneg. Ni fydd gohebu yn Gymraeg yn arwain at oedi. We welcome correspondence and telephone calls in Welsh and English. Corresponding in Welsh will not lead to delay.

Mae'r ddogfen hon hefyd ar gael yn Saesneg.